

Liberi să construim viitorul

Libertatea nu este doar un drept: include și răspunderea care ar trebui să-i conducă pe creștini la implicare în eforturile de rezolvare a problemelor societățile contemporane. Vă oferim un articol care încearcă să răspundă la această întrebare în lumina unora dintre învățăturile Sf. Josemaría.

26.04.2013

„Vreau să fiți rebeli, liberi și neîncătușați, deoarece vreau – este Cristos care ne vrea! – să fiți copii ai lui Dumnezeu.” [1] Sf. Josemaría încuraja constant pe toată lumea să aibă curajul să-și exercite la maximum libertatea personală – cu responsabilitatea care vine împreună cu ea și chiar cu riscul pe care îl implică. El ne îndemna să apărăm și să folosim această libertate, câștigată pentru noi de Cristos, indiferent dacă alții aleg sau nu să o recunoască.

Aceasta este una dintre cheile care deschid măreția vieții obișnuite. Pentru că fiecare bărbat sau femeie ar trebui să își dezvolte acel ceva care stă la baza demnității sale personale: adevărata libertate a copiilor lui Dumnezeu.

De-a lungul vieții sale, Sf. Josemaría a observat cu tristețe cum diferite tendințe culturale și sociale contribuiau la pierderea respectului

față de libertatea individuală. Printre aceste pericole se numărau o „mentalitate de masă”, alienarea unor tipuri, totalitarism, dictaturi și principii clericale deformate. În fața acestor atacuri asupra persoanelor și libertăților acestora, el a reacționat dintr-o perspectivă creștină, făcând tot ce a putut pentru a apăra demnitatea fiecărei ființe umane. Un exemplu al luptei sale îndârjite pentru apărarea libertății umane a fost un articol publicat în 1969 într-un ziar din Madrid intitulat „Bogățiile credinței.”

Sf. Josemaría a trăit, așa cum o facem și noi acum, într-o perioadă cu un paradox cultural, când un puternic simț al libertății merge mână în mână cu conștientizarea faptului că această putere a fost frecvent și în multe feluri folosită greșit. Uneori, libertatea este redusă la o simplă capacitate de a alege, pierzând din

vedere perfecțiunea la care este chemată fiecare ființă umană.

Totodată, putem vedea în mulți dintre contemporanii noștri o abdicare a libertății personale în slujba construirii unei societăți mai umane, atunci când aceștia își predau libertatea, aproape fără să realizeze, altora.

Guvernele își asumă în mod frecvent sarcina de a acoperi toate nevoile cetățenilor țărilor respective, sufocând astfel responsabilitatea individuală. Mulți oameni – deși au o mare varietate de alegeri în fața lor în subiecte mai puțin importante – își exercită libertatea într-un mod mai degrabă limitat, fie pentru că nu și-au făcut timp să gândească lucrurile până la capăt sau nu au acces la informațiile necesare pentru a lua decizii.

În fața unor presiuni extreme ale structurilor de putere existente,

forțelor din piață sau a presei, mulți oameni se văd reduși la a lua decizii doar în aria limitată a propriei vieți personale. Într-un sens mai larg, ei și-au pierdut sensul participării personale la construirea societății, considerând că au o influență insignifiantă la locul lor de muncă sau asupra direcției progresului umanității în general. Prin învățăturile sale, Sf. Josemaría i-a ajutat pe oameni să lupte împotriva renunțării la libertatea și responsabilitatea proprie. I-a încurajat să nu se ascundă în propria lor lume privată, să vrea mai mult decât o viață limitată la sarcini zilnice și îngrijorări casnice, și să-și găsească libertatea de a-și construi propriul viitor.

Potrivit fondatorului Opus Dei, libertatea, în sensul său cel mai adânc și important, semnifică libertatea înaintea lui Dumnezeu și pentru Acesta și, prin urmare, este

inseparabilă de responsabilitatea individuală. În anonimitatea unei mulțimi uriașe aceasta se pierde din vedere. Persoanele devin simple entități nule, pierzându-și personalitatea distinctă. Sf.

Josemaría s-a luptat să scoată indivizii din anonimitatea mulțimii alcătuită din persoane singuratice lipsite de o relație umană autentică cu Dumnezeu și cu alți oameni.

Ca un învățător al vieții creștine, el a dorit să formeze persoane libere, copii ai lui Dumnezeu care se luptă să fie cu Cristos pe cruce, care muncesc să răspundă la dăruirea și uitarea de sine arătate acolo prin dăruirea sinelui. Dacă responsabilitatea individuală nu este îngrijită, nu se pot forma persoane cu adevărat libere.

Când vorbea despre libertatea individuală, Sf. Josemaría îi încuraja pe toți creștinii, ca o demonstrație a

propriei lor libertăți, să facă parte, împreună cu alți cetățeni, din toate tipurile de asociații. Dorea ca ei să joace un rol semnificativ în deciziile practice care vor determina prezentul și viitorul societății umane. Așa cum spunea adeseori: „Cu toată libertatea și în funcție de gusturile și de calitățile tale, trebuie să iei parte activă, eficientă, la asociațiile oficiale sau private din țara ta care îți vor părea bune, dând participării tale un sens creștin: asemenea organizații nu-ți pot fi niciodată indiferente când este vorba de binele vremelnice sau veșnic al oamenilor.” [2]

Marile încercări în istoria umanității ar trebui să găsească creștini responsabili, care știu că se identifică cu Cristos pe cruce și care realizează că El ne-a răscumpărat și ne-a eliberat din sclavie. „Noi, fiii lui Dumnezeu, cetățeni ca și ceilalți, trebuie să participăm „fără teamă,, la toate întreprinderile și organismele

oneste ale oamenilor, pentru ca și acolo Cristos să fie prezent. Domnul ne va cere socoteală fiecăruia dacă, din neglijență sau ușurință, nu ne vom strădui să intervenim, în mod liber, în înfăptuirile și în deciziile umane de care depind prezentul și viitorul societății. [3]

Înțelegerea Sf. Josemaría a sensului adevărat, uman și creștin, al libertății a inclus o apărare eroică a libertății în toată gama de materii deschise, legitim, la păreri în zona profesională – în politică, în organizarea socială și economică, în puncte de vedere culturale, teologice și filosofice etc.

El întotdeauna a apărut pluralismul legitim și sănătos care este o caracteristică a mentalității laice, care pune un accent major pe libertatea personală. A pus în opoziție această idee cu cea a unui clericalism care nu respectă

autonomia normală a realităților temporale, a naturilor și legilor date creaturilor de către Dumnezeu.

„Când valoarea libertății este înțeleasă în totalitate, iar darul divin al libertății este iubit cu pasiune, pluralismul adus de această libertate este și el iubit.” [4]

În această privință, Sf. Josemaría a trebuit de multe ori să meargă împotriva curentului, pentru a-i ajuta pe oameni să-și dezvolte întregul potențial al libertății lor individuale. O parte a acestui efort implica apărarea cu hotărâre a adevărului teologic că *libertatea individuală este o caracteristică esențială a secularității credincioșilor laici*.

Acest lucru în niciun caz nu implică ideea că preoții sau persoanele religioase nu se bucură de darul libertății. Mai degrabă, caută să sublinieze că activitatea creștinilor

obișnuiți în lume, *deoarece sunt creștini*, ar trebui să fie caracterizată prin exercitarea libertății.

Bineînțeles, este o chestiune a libertății creștine, ghidată de adevărurile credinței și, în special, de Cristos care este Adevărul.

Sf. Josemaría obișnuia să exprime concis acest lucru: „nu există dogme în afacerile temporale.” [5] Prin această frază, nu încerca să promoveze ideea oricărui tip de „liberalism creștin”, în sensul separării activităților seculare (politică, știință, umanistică) de credință, văzută ca rezumată la teologie și rugăciuni personale. Intenția sa nu putea fi mai diferită. Fondatorul Opus Dei insista întotdeauna (ca un element al învățăturii sale privind sfîntirea muncii de zi cu zi și structurile seculare) că credința creștină ar trebui să clarifice toate problemele temporale. Prin urmare, un creștin

nu ar trebui să se oprească din a mai fi creștin atunci când el sau ea intră în parlament, practică medicina sau arhitectura sau devine casnic.

Unitatea vieții pe care a considerat-o ca fundamentală pentru viața creștină ar trebui să ne ducă la a aduce toate aceste îngrijorări (familia, viața noastră profesională și lumea în general) în fața lui Cristos. Dar aceasta trebuie făcută cu o libertate totală, evitând orice formă de „fundamentalism”, nelimitând vreodată credința creștină la preferințele și soluțiile noastre personale, indiferent de cât de potrivite și nobile par. Este binecunoscut că Sf. Josemaría a apărut cu hotărâre libertatea credincioșilor din Opus Dei. Sublinia frecvent că membrii Opus Dei pot avea o mulțime de poziții politice, atâta timp cât acestea nu contravin credinței catolice. „Acest pluralism este manifestarea unui spirit bun,” insista el. [6] Considera sănătos că

există diferențe de păreri în materii politice printre persoane aparținând Opus Dei, condamnând orice tip de „tiranie”, unde cineva cu autoritate încearcă să-și impună în fața celorlalți părerile în aspectele temporale.

Orice încercare de a identifica cu credința o anumită politică în chestiunile temporale, chiar și cu cele mai bune intenții, ar fi o formă de clericalism. Un clericalism de acest gen, sublinia el, ar fi echivalentul unei „tiranii” care elimină libertatea individuală. Și care ar fi complet incompatibil cu secularitatea creștină, care este inseparabilă de libertatea adevărată.

Dragostea sa pentru libertate l-a dus să facă tot ce era posibil pentru a oferi o formare aprofundată, inclusiv în teologie, astfel încât fiecare dintre credincioși să își poată sfînti munca zilnică și să facă apostolat cu un

puternic simț al libertății, fără a avea nevoie de instrucțiuni specifice. Pe acest subiect, ca și pe multe altele, Sf. Josemaría era cu adevărat inovativ, și nu doar de dragul inovației.

„Nu este în conformitate cu demnitatea umană să încercăm să reparăm adevăruri absolute prin discuții în care o persoană va privi lucrurile din punctul său de vedere, potrivit intereselor sale, a preferințelor sale culturale și a experienței sale personale.” [7]
Aceasta este văzută câteodată, și corect, ca existând datorită limitărilor umane. Întemeietorul Opus Dei a văzut că respectul pentru demnitatea fiecărei persoane înseamnă a da importanță ideilor și perspectivelor altora. Orice încercare de stabilire a „adevărurilor personale” în materii temporale ar arăta neîncredere în contribuția altora în căutarea celui mai bun mod

de a acționa în conformitate cu adevărul.

Este bine să ne aducem aminte cum Sf. Josemaría, cu lumină de la Duhul Sfânt, contempla libertatea în sensul său cel mai profund, simțind și, într-o anumită măsură, chiar ajungând să înțeleagă realitatea filiației noastre divine. A fi fiul sau fiica lui Dumnezeu înseamnă să fii liber.

Libertatea copiilor lui Dumnezeu este rodul „kenosis”, oferirea de sine a Cuvântului Întrupat. Crucea este locul unde Cristos își exercită, într-un mod spectaculos și cu o libertate completă, dragostea sa infinită pentru voința Tatălui. Prin patimile și moartea Sa, El a câștigat libertatea pentru toți oamenii și a obținut victoria învierii. Dragostea Treimii ajunge la apogeu în patimile lui Cristos.

„Când se împlinește timpul stabilit de Dumnezeu pentru salvarea

umanității din sclavia păcatului, îl contemplăm pe Isus Cristos în Ghetsimani, suferind în agonie până când transpiră sânge (cf. *Lc 22,44*). El acceptă spontan și necondiționat sacrificiul pe care I-l cere Tatăl.” [8]

Acceptarea necondiționată de către Cristos a voinței Tatălui este cea mai puternică exercitare a libertății și un model care caută să slujească întreaga omenire.

1. Sf. Josemaría Escrivá, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 38.

2. Sf. Josemaría Escrivá, *Forja*, nr. 717.

3. Sf. Josemaría Escrivá, *Forja*, nr. 715.

4. Sf. Josemaría Escrivá, *Conversații*, nr. 98.

5. Sf. Josemaría Escrivá, articol *Las riquezas de la fe (Bogățiile credinței)*, publicat în *ABC*, Madrid, 2.11.1969.

6. Sf. Josemaría Escrivá, *Conversații*, nr. 98.

7. Sf. Josemaría Escrivá, articol *Las riquezas de la fe (Bogățiile credinței)*, publicat în *ABC*, Madrid, 2.11.1969.

8. Sf. Josemaría Escrivá, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 38.

.....